

Оила ва жамият

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ВА

1994 йил. Октябр

41
сон

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМГАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ •

• Баҳоси эркин нархда •

— Ўзбекистонда мен севиб ўқийдиган иккита газета бор. Биринчиси "Оила ва жамият" бўлса, иккинчиси "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" ёки Биринчиси "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" бўлса, иккинчиси "Оила ва жамият" дир.

Сизнинг газетангизда ёзилмаган нарсанинг ўзи йўқ. Шеър бор, ҳикоёв бор, санъат бор, театр бор, савоб бор, гуноҳни ҳам ўймайсизлар.

Яхшилик ва
ёмонликни да;
фойда билан
зарарни да

қолдирмай ёзаяпсизлар. Муҳими ўқийдиган одам топилса бас, ўқиладиган мақолалар тиқилиб ётибди.

— Яна нималар ҳақида ёзиши тавсия этасиз?

— Тафаккури бойтадиган ҳамма нарсани ёзаверингизлар. Мен истайманки одамлар тижорат дўконларининг олдида эмас, балки китоб ва газета дўконлари олдида қатормай-қатор навбатга туришин. Ўқиб маънавияти бойисин, инсоний киёфаси, чехраси бироз ёришсин. Имкон қадар ота-онасини, ака-укаларини, опа-сингилларини кўйингки, бутун инсониятни касбидан, мансабидан, шуҳратидан қатъий назар қадriga etadigian бўлсин.

— "Оила ва жамият"нинг нархи ўқувчиларга бирор қимматлик қилмаятилмикан!

— Хечам, дўст. Битта ароқ 25, 30 сўм бўлган пайтда газета бор-йўғи 3 сўм турса бунинг нимаси қиммат. Ароқ одамни заҳарлайди, газета эса қалбни, иймонни поклаб ду-

ЎКИШГА ЭХТИЙЁЖ СЕЗИШСИН

ЕКИ ТАНИҚЛИ АКТЕР ЭРКИН КОМИЛОВ «ОИЛА ВА ЖАМИЯТ» ҲАҚИДА НИМАЛАР ДЕЙДИ?

Обуна — 95

нёқарашни, руҳий кенглигни мустаҳкамлайди. Яъни у бизни ҳар томонлама даволайди. Демак биз ҳозир 25 сўм билан заҳарланиб, 3 сўмга даволанмоқдамиз-ку.

— Газетамизни роса мақтадингиз, эҳтимол камчиликлари ҳам бордир?

— Камчилиги шуки, мен ёмон кўрган футбол тўғрисида ҳам мақолалар берасиз-да. Ҳазил, дўст, хафа бўлмайсиз.

— Фикрларингиз учун раҳмат. Энди бизга хизматлар бўлса марҳамат, тайёрмиз.

— Сизларга керак бўлмай қолдим шекилини камроқ йўқлаяпсиз. (ҳазил). Бир тиш дўхтиридан "Оғайножон нега сиз юрак дўхтири эмас, айнан тиш дўхтирилгини танлагансиз" деб сўрашса, у киши "Одамнинг юраги битта, тишлари эса нақд ўттис иккита". Борди-ю юрак дўхтири бўлганимда битта юракни даволаб бўлган ишсиз қолардим. Тишлар кўн бўлгани учун бемалол навбатма-навбат даволайвераман. Шу баҳона ишсиз ҳам қолмайман" деган акан. Демоқчиманки, одамзод ҳамиша ўз эҳтиёжи устида бош қотиради. Сизлар газетангизга шундай мақолалар ёзингки, одамлар ўқишига эҳтиёж сезищсин.

Кулоқ қанча чўзилиш хусусиятига эга? (8-саҳифани ўқинг).

«Оила ва жамият» 41 (164)

Бир куни

“АМАКИЛАР“ ИНИНГ ФОЙДАСИГА ЙИҒЛАГАН ГҮДАК

Темир йўл вокзалидаги олдиндан билет сотини кассаларидан бирнга бордим-у навбатга кўшилдим. Кўпчилкнинг навбатда туриб асаблари тарафланган шекилини, дам соатга қараб тўнтиллашса, дам навбатнинг секин камаёттанидан иполишарди. Кутини кимга ҳам еқарди, дейсиз. Айниқса, одам ўз уйига, мўлжалдаги мансизда шошаётган бўлса.. Қисқаси, навбатдагилар учун битта гап ортиқча, яримта гап камлик қиласидан бир ҳолат ҳукмон рэзи. Шунда билет кассасига бола кўтарган аёл навбатси яқинлашди ва тоқати тоқ бўлганларга ҳам гап топилди, қўйди. Хуллас, бирори кекса, қасал ҳолатда навбатда траётганини пеш қилиб аёлга бақирса, яна бирори қоидага кўра, беш кишидан кейин билет олиши мумкинлигини азлаштирилди. Бирор, аёл ҳам ўз гапидаги олди. Колаверса, у болам еш, бунинг

устига қасал деб навбатда турганларга зорланарди. Бу шовқиндан онанинг кўлидаги гўлак чўчидими, аксига олиб чинчириб йиглаб юборди. Хаёлимдан “бечора она, еш болас билан ёлиз ўйла чиқиб анча ташни тортади-да деган фикр ўтди. Чинта сотовчининг ҳам еш бола йигисига сабри чидамади шекилини, бирпосда бешта билетни эзib берди. Аёл эса болани тинчлантирипни ҳам, билет олганига хурсанд бўлишини ҳам билмай, гайритабии бир алфозда периклари томонга шошилди.

Унинг шериклари шундоқ бизнинг яқинингизда турган басавлат, мучаси бутун эрзак кишилар экан.

А. САФАРОВ

Б. ОБИДЖНОВ сурати

Акс - садо

“ЎЗИМИЗГА БОҒЛИК“

“Оила ва жамиятнинг” 36 сонидаги босилган “Кимине ўғлисан” номли мақолани ўқиб ўйланаб қолдим. Чинданам, ҳозирги кунда багзи оиласиаро да-отана ўртасидаги муносабат фарзандларга ўрнак бўларни даражади эмас. Багзи оиласиаро эр-хотин ўртасида бир-бира га ҳурмат ўйқ ҳисоби. Айрим оиласиарда аёлнинг эрда ишбатан ўзини ююри тутмиса шитилиш бор. Бир танишиминг оиласидаги ўзинадай ҳолини гувоҳи бўлдим. Она ўйда “ҳоким” ўйлиб олган. Отанинг ўрни, ҳурмати ўйқ. Фарзандлар ҳам отанинг менсимайдилар. Ота бекори ҳудди ўйайдек мунгайб юради. Маошини тийинигача ўйнинг ҳокимига” топширади. Кўнгелини эзib дўстларини ҳам меҳмонга чиқира олмайди. Бундай носоғлом олгави мухитда тарбия толган, ўз отасининг ҳурматини жойига қўйлашган фарзанд ўзесларни ҳурмат қиласидикан?

Яна бир танишим бор. Топармон-тутармон ўйиган. Бир куни улфатлари билан турган экан, ўғлисанни ҳам енида эди. Яқинига борсан, бойвачча ота ўғлини ўзинадай мақтаптики, ҳайратдан ека шуладим.

— Ҳа, ота ўғил, амакиларингга ўғил болалигиниң кўрсатиб қўй... Норасида ёдик, ҳали оғиздан она сутининг ҳоди кетиб ўзгурумсан Зияшар боланинг оғзидан шунақанги “ширин” сўз “лар чиқдики, тавба дейишдан бошқа илож қолмайди. Ҳалиги амакилари ҳам болакайни мақтаб “ҳақиқи ўғил бола экансан” дега эркаплатяптила.

Бундайларинг тарбиясини олган фарзанд наини “Мен Тоҳирни ўғлиман” дега сенсаришадан, болки эътага тутволиб дўйлослашадан ҳам тоймайди. Бу ҳол ҳозирги кунда ҳам учрамоқда. Бунни билгамиш, бирор биганимиз холда тан олиши истамаймиз. Биз ёзимиз ёшларга ўзинадай шароат яратиб бератганимизни билиб билгасликка олганимиз. Ҳа, биз багзи ёшлардан нолиймиз, ёшлар бузилиб кетяпти деб аюҳанинг соламизу, ўнинг илдизи қаерди эканлигини ўйламаймиз, ўйқ, ўйлашни хоҷатамаймиз. Унинг ўйдизини олгадан қидириш керак. Зоро, дононларимиз билуб айттишган: “Куш ўясиди кўрнанини қиласди”.

Хикматуллоҳ КАМОЛИДДИНОВ

Етти кун

СИЗ-БИЗ“ ВА “ЖИЗ-БИЗ“

Академиклар шаҳарчаси ёнида йўловчиларни ташиб юрган бир “марпрутка”дан ёнгин чиқди. Бир пасда машина атрофида томона талаб олоном қалинлаши. Улар, бири ўти чирчиларни чакириш керак деса, бирори енаётган машинага ичи ачишаётганини билдиради. Шунда кўчаларга сув сепиб юрадиган машина қаэрдандири этиб келиб шопирнинг жонига оро кирди. Чакъонлик билан ишга киришган йигит то ўти чирчиларни чакириш керак деса, бирори енаётганни ўчиришга ҳаракат қилди.

Шопирнинг куйиб-лишиб қиласидан ҳаракатини ёнгининг ўзларига зиён етказиб қолини мумкинлигини ҳам ўйламай томома қиласидан одамлар секин тарқала бошлаши.

ЎГРИЛАР “МУСУЛМОН“ ЭКАН

Тошкент шаҳрининг бир хонадонгича ўғри тушди. Уй эгаларининг бошқа жойда яшаеттанинидан фойдаланган ўғрилар эшикни бузиб ичкари кириди. Сўнгра... Хонадон соҳибингин айтишича, бутут уй ости-устуни бўлиб кетган. Аммо, титинчи чиқарилган буюмлар ичидан ҳеч нарса йўқолмаган. Факат, жавонда турган араблар юртидан келтирган “Куръон” ўғирлаб кетилган.

КЎНГИЛ САВДОСИ

Буҳоро вилоятининг Олот туманида ишовчи 63 ёшли “қирчиллама” бобойнинг 62 ёшли момога ишик тушиб қолди. Бўлажак күён келининг розилигини олган ҳамон тўй-ҳашамисиз уни олиб қочиб кетди. Муҳаббат – кўнгил савдоси, у ҳеч қачон еш танламайди, деган гап бежиз эмас экан.

ТАҲРИРИЯТДАГИ ДАРС

Яқинда Тошкент Недағогика институти “Одобонма” факултети талабаларий устозлари А. Хидиров етагидаги таҳририятимизга ташриф буюриши. Бунда мухарриримиз Абдулоҳим Иришев ва муҳаррар ўрнибосари Ҳалим Сайидлар иштирокида амалий дарс бўлиб ўтди. Дарс талабаларда катта таассурот уларни очиб беришада беражаклар, газет саҳифаларида улар учун ҳам жой ажратажаклар ҳақида келишиб олди.

ТАБИАТ ЭРГАШИ БЕЛДИ

Олтиариқлик бир акамиз ўз машинаси билан тоқча чиқиб, нақ бир ҳафта дам олиб келди. Уйига кайташ ўн кунлар машина ёнига йўламади. Бир вақт машинасини очиб қараган “табиатесвар” жанобнинг пепиноси тиришиб қолди. Сабаби ўрнинклар оралиқларни бир текис униб чиқкан замбурурглар эгаллаб олган эди.

БУНГА НИМА ДЕЙСИЗ ?

“Турон” меҳмонхонаси ёнидан ўрда тарафга кела бошланг (Тошкент шаҳрида, албатта). 50 қадамлар чамаси юрганиннидан сўнг хибон бошида ўринатилган едгорликка ўхшаган нарсани кўрасиз. Синчилдаб қарасангиз “Вся власть советам” деган ёзувни ҳам илгашингиз мумкин. 1917 (иёл) иловаси билан.

Айтганча, бу қақирики ўқиб, магзини ҳали чакиб ҳам улгурмай, яъни 50 қадамлар ҳам юрмасиниздан Шайхонтохур туманинг ҳокимияти биносининг рўпарасидан чиқасиз.

“ЖИГУЛИ“ ХАФА БЎЛДИ

Ҳўжандлик бир кипи “Жигули” маркази машинаси сотини учун бозорга чиқди. Харидорлар машинани 800 минг рубла баҳолашди. Бирор, мулк эгаси қадропон бўлиб қолтап машинасини бу нарҳда сотиси келмай уйига қайтади. Келса, ўзли ёзгатни араваси билан 1000000 рубла мол бозорда сотиб келган экан. Ота ўзидан ҳам у ўғлидан ҳам мамин ўйлиб кетди.

ДУНЕГА ТАНИЛИШНИНГ ЯНА БИР ЙЎЛИ

Яқинда Қўриядо Қўшилмаслии ҳаракати мамлакатлари ва ривожланастан давлатлар кинемотографчиларининг халқаро кинофестивали бўлиб ўтди. 47 та давлатлар қатнашган бу фестивалда Узбекистон киноусталари томонидан тайёрланган (режиссер Исламат Эргашев) “Темир хотин” фильм юксак олкишига сазовор бўлди. Фильм фестивалнинг “Янгича талқинлаги кино асари” сорини берди. Бу ҳақида газетамизнинг келгуси сонларидан бирорда батафсил маълумот олишингиз мумкин.

Ўз мухбирларимиз хабарлари асосида тайёрланади

Обуна — 95

ҚОЙИЛ ҚОЛДИК

Биз кексаларга “Оила ва жамият”да чоп этилаётган мақолалар манзур бўлмоқда. Айниқса, яқинда зълон қилинган бир француз аёлининг рак касалига учраб мусулмончиликни қабул қилгани ва Маккага бориб, Оллоҳга ёлбориб, ўз дардига шифо тилаб оби замзамга чўмилиб, бу отриқ дарддан холос бўлганини ҳақидаги мақола жуда маъқул келди. Маколани чойхона ва мачитда, жамоат ичидан ўқиб берганимизда, Оллоҳдан бандаси сонласа бериши мумкинлигига ишониш эшитгандаринг кўзларига ёш келди.

Чой ҳақидаги мақола ҳам биз газетхонларга ёқди.

Редакция ходимларига шундай қизиқарли мақолалар бериб турганлари учун катта раҳмат. Илоҳим умрларингизга, ижодий ишларингизга барака берсин, омин!

Абдуфаттоҳ ҳожи НАБИХЎЖА ўғли,
Республикада хизмат кўрсатган маданият ходими

Қишлоқда бобо билан бувининг боргода ёлғизгина олча дарахти бор экан. У эрта баҳорда гуллаб, бир донагини ҳосил туғибди. Ҳосили ҳам жимитдай, кўм-кўк эмиш.

— Бу олча набирамизга, — дермиш бобо ҳар саҳар дарахтнинг тагига келиб, — набирамиз бизларни йўқлаб келган куни уни шу билан сийлаймиз.

ОЛЧА

Эртак

Буви ҳам бобонинг гапини такрорлагани такрорлаган эмиш.

— Бу олча набирамизга. Набирамиз бизларни йўқлаб келган куни уни шу билан сийлаймиз.

Қўёш нурларидан баҳра олаётган олча кун сайни қизариб борашиб. Бобо билан буви ундан кўзларини узолмай куонар эмиш.

— Тезроқ пипа қол, олчажон, тезроқ пиша қолгин.

— Ҳадемай набирамиз келиб қолади.

Кунлар ўтибди. Ёлиз олча пишиб етилибди. Уни узиб оладиган фурсат ҳам келибди. Аммо набирадан ҳануз дарак йўқ эмиш.

Бир сафар бобо боққа кирса чумчуклар олчани еб қўйган эмислар. Шоҳда унинг факат данагигина осилиб турган эмиш. Бобо билан буви бундан росаям қайгури билар. Аммо ни илож, эшик қоқиб қиш келибди. Набирадан бўлса ҳамон дарак йўқ эмиш. У узоқ шаҳарда яшариди...

Бобо билан буви дераձадан ташкарни кўз тикиб ўтиришар экан, олча данаги шамолда тебранганча уларга шундай дебди:

— Ҳадемай қиш ўтиб баҳор, баҳор ўтиб ез келади. Мендан ҳам ширин, мендан ҳам йирик олча қизариб, пишиб етилади. Ана ўшанда неварангизни уччовлашиб олча билан сийлаймиз...

Абдураҳмон АКБАР
тайёрлами

КИМ ТОПАДИ?

1. Синф хонасидағи 10 дона гултувакнинг ҳар бирига 100 миллилитрдан сув қўйилади. Бунда ўн кунда қанча миқдорда сув сарф бўлишини ҳисобланг-чи.

2. Тўртбурчак таҳтани битта бурчаги арралаб ташланса нечта бурчак қолади? Икки бурчаги арралсан-чи!

3. Бирдан ўзгача рақамларда неча маротаба бир рақами ёзилади? Оғзаки айтилганда-чи!

4. Томонлари бир сантиметрлик ўнта квадратга, диаметри шу квадратлар томонига тенг бўлган нечта айлане чизиш мумкин!

5. Хонадонда боқилаётган қўй ва паррандалар оёқларининг умумий сони 24 та. Қўйлар боши паррандалардан икки баробар кам. Уларнинг ҳар бири неча бошдан эканлигини топинг-чи!

Фозилжон ОРИПОВ

Хандалар

ХХХ

— Бугун ўқитувчинг яна сендан нолиди, — деди она ўғлига.

— Нега энди ойижон? Бугун умуман мактабга борганим йўқ-ку...

ХХХ

— Пастки қаватда яшайдиган бола билан ўйнашингни тўхтат. У жуда емон тарбия кўрган.

— Мен яхши тарбия кўрганман-ми?

— Ҳа.

— Унда у бола мен билан ўйнаса бўларкан.

ХХХ

Бола қўшинасига деди:

— Ойим айтдилар 12 дона тухум қарз беруб турар экансиз. Тухумларни товуқка бостирап эканимиз.

— Билишимча, сизларда товуқ йўқ эди-ку?

— Бундан ташвишланманг. Акам нариги қўшиникуига товуқ сўрагани кетган.

О. ШАРАФИДДИНОВ тўплаган

Саъдулло Аҳроров Успенский номли мусиқа мактабининг 6-синифида ўқииди. Ёши 12 да бўлишига қарамай ўзини жиiddий, катта одамлардек тутиши, ҳис қилиши билан бошқа болалардан ажralиб туради. Шу боис, биз ҳам у билан катталардек сўхбат қурдик.

«ЁШ ЭДИМ... СКРИПКА ЧАЛИШГА ҚИЗИҚАРДИМ»

— Саъдулло, неча ёшдан бошлаб скрипка чала бошлагансиз?

— Ёш эдим, боячага қатнардим. Ўша пайтда скрипка чалишга қизиқардим. Кейин етти ёшидан ошиб скрипка чалиш билан шугуллана бошладим.

— Биринчи устозингиз ким?

— Биринчи устозингиз ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Н. И. Мендельсон.

— Саъдулло, сизнингга Шарқ мусикаси кучлими ёки Гарб мусикаси?

— Менинг юргамга Шарқ мусикаси якинроқ. Мақомлар жони-дилим. Шарқ мусикасида одамни ўзига сеҳлар олгувчи оҳанграбо бир куч бордай, назаримда. Ҳар гал мақомларни тинглаганимда бутун вужудим кўйга қўшилиб оқиб кетаётгандай бўлаверади. Гарб мусикасининг ҳам ўзига хос жижатлари кўп, лекин бугунги кунда бизга кириб келаётган Гарб мусикалари ҳакида факат салбий фикрларни айтиш мумкин холос.

— Жаҳон мусика санъати даҳоларидан кайси бастакорларнинг асарларини севиб тинглайсиз?

— Мен асосан Виотти, Вивальди, ҳамда Моцарт асарларини севиб тинглайман.

— Ҳозир қайси созандаларнинг қўлида таҳсил оляяпиз?

— Ҳозир севимли устозларим Салоҳиддин Азизбоев ва Гуломжон Ҳожиқулов қўлида таҳсил оляяпман.

— Саъдулло, яна нималарга қизиқасиз?

— Кўпроқ баскетбол ўйнашга қизиқаман. Шарқ тарихи, қадимги юон тарихи хакидаги китобларни, замонавий фантастик романларни кўп ўқиыйдим. Артилар, мусикчилар ва баскетболчилар (жоҳон колдузлари албатта) сурат-открыткаларини йигиши, пуллардан колекцияни тўлашни хуш кўраман.

— Қандай озуларнинг бор?

— Орзуларнинг... Чет элларда ўқиб билим, тажриба ортириш ва юртнинг севимли созандаси бўлиш.

— Биз ҳам сизнинг ижодингизга зафарлар тилаймиз. Барча озуларнинг рўбига қиссин.

Суҳбатдош: Ваҳобиддин ЗИЕ,
Тошкент 2011
Тошкент 2011

Сабоқ

УЛУҒБЕК ВА БОЛАЛАРИ

Кимматли ва азиз болалар! БМТнинг таъмин, фанга маданият соҳасидаги ташкилоти — ЮНЕСКОнинг картори билан 1994 йил «Улугбек йили» деб ёзлон килинди. Жаҳон астрономия имитга бебоҳо хисса кўшган буок олимимиз ва мұқаддас ватан — Туркистонимизнинг беназиси ҳукмдори Мухаммад Тарагай Улугбекин 600 йиллик тўйи факат бизнинг мустакил мамлакатимизда эмас, бутун дунёда кенг нишонланди ва таштани инжумандар ҳамон давом этмоқда.

Мухаммад Тарагай Улугбек 1394 йилдан 1449 йилгача давом этган 56 йиллик умри давомидаги 5 ўтили 7 қизининг отаси булган ёди. Биринчига Ҳайбона Султон тутгиланда Улугбек 18 ўтида эди. У пайтларда Туркистон Маворонондахар бўлди, атлар, бозхенти Самарқанд эди. Улугбекнинг отаси Шоҳруҳ, онаси Гавҳаршоддегим Хуросонда шаҳарлар ва Хуросоннинг бошкенти Ҳирот шаҳри эди. Сарой қоидалари кўра, Ҳайбона Султон тутгиланда Гавҳаршоддегим тарбияси берилди ва икки ёшида вафот этади. Ҳайбона Султон ота-она меҳрига тўймай, ичишидан вафот этган, деб тахмин килиламан.

Улугбекнинг кейинги қизларининг номлари Оқбошегим, Султонбатхегим, Кутлуг Түркогонга, Тағи Туркон Оғо, Тўғон ва Робия Султонбетгим бўлган. Улугбекнинг удар билан муоммалас қўшида тархий маълумотлар йўқ. Факат кенжага Ҳайбона Султонбетгим, Улугбекнинг фожиали халокатидан кейин, 1451 йилда қўйманча ўзбекларнинг хони Абулхайронга узатилган маълум. Абулхайрон Робия Султонбетгимни Туркистонга олиб кетган ва ундан икки ўтил кўрган. Каттаси Кўчукчонигон, кичиги Суюнчон бўйлик, улар тарих саҳасидаги кўп ишлар килилганлар.

Улугбек, менимча, варрак учирини хам севсан. Варракнинг учини ҳакида мулҳоза юритиб, менинг ҳам шамолда варракнинг думига осилтириб, омсона гувернориши Ҳоджалинг мумкин» деб гапирган. «Олдудан ўзимни менинг деялти» деган ақаси «Нима худо битта ўзидини менинг берган!» деди Мухаммад Тарагай. «Ҳа, майли, ўша ерут юлдузни раҳхимла, биринчидан кетади. Мухаммад Тарагайга бўла колсин. Худо раҳхимла раҳмон. Битасини Мухаммад Тарагайга бериши мумкин», деган босиб.

Темур, Мухаммад Тарагайни жуда яхши кўради, чунки жажжи нараваси мимон бўлса ҳам, сириков ва хотираш кучли, жовиллаган, серсовол бола эди. Чунончи, у ўздуларни яхши кўлдириши мўлжаллаган.

Улугбек эса, отаси Шоҳруҳнинг таҳти унга қолишини истаган ва Ҳиротда туршига тарафдор бўлган. Бешинчи ўғли Абдулазиз Самарқанди, Улугбекнинг ўзи остида Ҳиротга кетади. Улугбек ўз таҳтини ўзига тарафдор бўлган. Улугбекнинг ўзи ота-онасидан ироқида, бобоси Соҳибкорон Темурнинг ўзида, биринчига Мордин қалъасини камал килиб жанг олиб бораётган эди. Ўғли Шоҳруҳ фарзанд Ҳурганини ўзини суюнисига Мордин ҳалқининг моли ва жонидан кечади ва тутгилан нарасида ўз отасининг номини қўйди, яни уни Мухаммад Тарагай деб атади.

Темур, Мухаммад Тарагайни жуда яхши кўради, чунки жажжи нараваси мимон бўлса ҳам чин ўзидан севмас эди. Асосинги илхоси бешинчи Абдулазизда эди, аммо у ҳам улугбекнинг ўзидаги ўзидаги ўзидаги. Лекин инижек, қайсар, ўз сўзли, панд-наҳишати кўлжаси, хаётга кўйган тарози тошлари ўзига нисбатан кеттарор эди. Шунинг учун Улугбек уни гарчи ота-онасидан ироқида олиб юрган, буказини кўлган. «Ҳов авани юлдуз менини» деган энг ёргут юлдузни кўрсатиб. Акаси эса, ўндок дема, гуноҳ бўлади, бу худонинг ўзидиз» деган. Инкаки ача-ука Темурнинг кошига борганидай. «Худонинг ўзидини менини деялти» деган ақаси. «Нима худо битта ўзидини менинг берган!» деди Мухаммад Тарагай. «Ҳа, майли, ўша ерут юлдузни раҳхимла, биринчидан кетади. Мухаммад Тарагайга бўла колсин. Худо раҳхимла раҳмон. Битасини Мухаммад Тарагайга бериши мумкин», деган босиб.

Улугбек, менимча, варрак учирини хам севсан. Варракнинг учини ҳакида мулҳоза юритиб, менинг ҳам шамолда варракнинг думига осилтириб, омсона гувернориши Ҳоджалинг мумкин» деб гапирган. «Олдудан ўзимни менинг деялти» деган босиб.

Улугбекнинг тўртинчи ўғли Абдулатиф тужу таҳт учун ўз отасини ўзимига маҳжуб этиди ва укаси Абдулазизни кати кильдиди. Ўзи ҳам ойдан сўнг отасининг содик шогирдлари ўқидан ҳалок бўлди.

Миразиз АЪЗАМ

Шундай эмасми? Ҳар бир инсон полиэтилен рўмол ўранг. Икки ҳар қандай чанғу кирлардан сочлари соғлом, чиройли бўлса, соатлардан кейин бошингизни илиқ ораста юрса бир ҳуснига ўн ҳусн сувда совун суртмасдан юваб, қўшилади. Лекин соч нафақат яхшилаб чайнинг. Агар иситилган чиройли кўриниш учун балки сизни пиво билан чайсангиз, сочингиз ҳар бошингизни ҳар қандай чангдан, қандай кўринишида тарасангиз ҳам қўёш нуридан, совуқдан сақламоқ ўшандай бузилмай узоқ туради, учун ҳам керак. Шунинг учун сочни асраромоқ, болаликдан бошлаб мустаҳкам, яхши ўзиши учун қўшилди. Мармарак (шалфий), айрим кишилар сочини кир совун парвариш қилмоқ мақсадга билан ювади. Кир совун билан ҳам қўёш нуридан, совуқдан сақламоқ ўшандай бузилмай узоқ туради, учун ҳам керак. Шунинг учун сочни асраромоқ, болаликдан бошлаб мустаҳкам, яхши ўзиши учун қўшилди. Мармарак (шалфий),

Соч мустаҳкам, яхши ўзиши учун қўидаги рецептдан фойдаланиши тавсия этамиш: Баргизуб, мармарак (шалфий),

газанда ўт, варайондан тенг ювиш ўта зарарли бўлиб, бош қисмдан олиб аралаштиринг. Аралашмани бир стакан қайнот сувда дамлаб бир соат тиндиринг, сўнг докада сузуб олинг. Қора нондан бир бўлук олиб, дамламада яхшилаб эзинг. Аралашмани иссиқ вақтида бошингизга чаплаб устидан

СОЧИНГИЗ-ҲУСНИНГИЗ

Сочинги з мустаҳкам бўлиши учун ўз вақтида яхши дам олиш, спорт билан шуғулланиш, витаминларга бой озиқ-овқатларни истеъмол қилиш, айниқса, таркибида В витаминын кўп бўлган гўшт, жигар, нўхот, тухум, сут-қатиқ каби маҳсулотларни еб туриш фойдалидир.

Сочинги з мустаҳкам бўлиши учун ўз вақтида яхши дам олиш, спорт билан шуғулланиш, витаминларга бой озиқ-овқатларни истеъмол қилиш, айниқса, таркибида В витаминын кўп бўлган гўшт, жигар, нўхот, тухум, сут-қатиқ каби маҳсулотларни еб туриш фойдалидир.

Асаб системасида бузилиш бўлганда ёки модда алмашиниши бузилганда соч тўкилиб қолиши мумкин. Бўнда ўзингизча муолажа қилмай, дарҳол шифокорга мурожаат қилмоқ даркор.

Сочни бўяш кўпдан одат тусига

кириб қолган. Лекин химик препаратлардан фойдаланиши мъалум вақт сочинги ранггини ўзгартирса-да, соч топаларини эрта оқаришига олиб келади.

Шунинг учун энг яхши бўёқ хна билан басманинг аралашмаси ёки "Лондеколор", "Калестон" каби шампунларни ишлатиш маъқулдир.

Соч ўта ёғли бўлса ҳафта тўлишини кутмай 3-4 кунда юваб туриш керак. Соч ўта ёғли бўлиб, кирланса тери нафас ололмай қолади. Натижада соч тўкилади.

Сарёғда қовурилган нон, калла почча шўрваси, сут, қатиқ, турли хил сабзавотлардан кўпроқ истеъмол қилсангиз сочни яхши ўзишида фойда қилади.

Исмоил ОРОЛОВ тайёрлади

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Севимли АСИЛБЕК! Сени Зешга қадам қўйшинг билан табриклимиз, ва ўзоқ умр, сиҳат-саломатлик, баҳт-саодат тилади миз. Юзингдан табассум, лабингдан кулагу аримасин. Келажакда соғ ва баҳти бўлгун деб,

ОТА-ОНАНГ, опан ЧАРОСОЙ, аканг АТАБЕК

Ўлмасой САЙДКОСИМОВА!

Тўрт баҳорни қаршилашанинг кўтлиғ бўлсин. Барчинойдан қиз бўлиб етишигин, аканг МАЪМУР, даданг МАҲКАМ

Қадрли дўстимиз Тўлқин ФАРМОНОВ!

Сизни инсон ўмрининг гултожи бўлмиш 30 ўшигиз билан табриклимиз. Сөғлиқ, оиласиди

тотувлик, эл меҳри њеч қачон тарж эмасин. Илм машақатлари сизга ҳамиша ҳузур баҳш этаверсин. Ўтмизнинг ҳарорати сизга бир умр ошно бўлиб қолсан, деб ДЎСТЛАРИНГИЗ

Эркатой синглимиз Гулруҳой ДЎСТМУРОДОВА!

Сени 10 ўшигиз билан чин дилдан табриклимиз. Келажакда оқида ва ҳамтар, ҳушрўй ва зукко инсон бўлиб етишишинга тилакдошимиз. Болалигини серматло, ўқишиларига "5" бўлсан.

НОРМУРОД, МАТЛУБА Самарқанд вилояти, Иштиҳон тумани А. Навоий жамоа хўжалигининг Катта-Қанғли қишлоғи

АЗИЗАМ ИНОБАТ!

Таваллуд айеминг қўтлиғ, ҳамтинге баҳорий гуллардек гўзал бўлсин, ҷеҳрәндан табассум аримасин. Броҳимга ҳамиша согомон бўлгун,

АБДУҒАНИ,

Самарқанд вилояти, Челак тумани

Сизни инсон ўмрининг гултожи бўлмиш 30 ўшигиз билан табриклимиз. Сөғлиқ, оиласиди

Оила 68 ёШДА

Самарқандданиман. Катта боғ ҳовлида ёғли ўзим яшайман, фарзандлардан тинчиганман. Менинг истагим ушбудан иборатки, менга 45 ўшгача икки дунёнинг оқибатидан хабардор бўлган биргина аёл — умр йўлдош керак. [Фарзанди бўлса нур устига]. Ўзим соғлом тетикман. Бир оиласи тебратиш учун қўрбим етади "Оила-374".

42 ёШДА

Буҳородан. Касби — механизатор, очиқ кўнгил, меҳнатсевар, зарарли одатлардан холи, ҳушфөъи инсон. Турмуш ўртоғи билан кўнгилсиз бўлиб ажрашган. Ҳозирги пайтда онаси билан бирга яшайди. Турмушни яхши тушунган иболи, истарабали жувон билан танишиб баҳти оила кўрмоқчи "Оила-375"

Дераза

"ОВРУПО ГЎЗАЛИ" КОНКУРСИДАГИ "АЖОЙИБОТЛАР"

Навбатдаги бу конкурс Истамбулда бўлиб ўти. Бунда журналистлар ҳам анча пул ишлаб олиши чорги. Матбуотда "мисс"ларнинг одоб-ахлоқи, "ўзини тутиши" ҳақида турли материаллар босила бошланди. Уларнинг фотоаппаратлари Оврупо гўзалидари мухаббат ўйинларининг кўпини суратга тушириди. "Ҳафтасону" журналиниң мӯқовасида конкурсе ташкилий кўмитасининг аъзоси, туркияли О. Сандиқчи ўғлиниг ўли билан фаранг гўзали Паскал Болиннинг автомобил ичидаги ажабтувур қўрнишидаги сурати босиди. Италия гўзали мехмонхона ўйлагида Суат Булутнинг кучогида "пайдо бўлбай" қолганига ҳам суратчиар "айбор". Люксембург гўзали Санди Вагнерни суратчilar камераси турк монекени билан.. юкларни ташыйдиган тележка ичда "тутиб олиди".

КАМОҚХОНАДА ҚОВУРИЛГАН ЧЎЧҚА

Ижевск шаҳридаги "Гамбит" фирмаси қовурилган чўчқали дастурхон билан тиканда сим ортидаги кечаки мижозларни чордай бошлади. Фирма директори Анатолий Волковнинг айтишича, Каркалай қишлоғидаги "зона"га саёҳат мудофаа комплексига тегишила бўлган обрўли бирлашмаларига мумкин. Ишга таалуқли мұхоммадлардан сўнг сайдёхлар қамоқхона хоналарини томоша қилишлари, "зек"лар билан сұхбатлашири, сураттаян тушушларни мумкин. Қамоқхона овкати ёқмаганларга, бошқа овкатлар ҳам тайёрланаркан. Саёҳатнинг нарихи 500 доллар. Қамоқхона томошаси учун биринчи гурух йигилди, деб ёзди "Труд" газети.

КАЙЛИҚ БИЛАН ЎЙНАШМАНГ!

Татаристонлик бир қизнинг тугилган кунинг ўхирги кунига айланишига бир баҳя қолди. Унинг яхши кўрган йигити — тиббиёт институти толдири ўнга ажойиб совға олиб борди. У бозордан кичинка күнчча сотиб олиб ухлатуви дори билан укол қилиб ухлатагач, "Орзу" тортининг тагига жойлаштириби. Ухлатётган совға стол устига тортилиди. У кўп ўтмай уйғонда-да ликобча орасида юра бошлади. Даҳшатта тушған қизнинг дугонлари чийиллаб кубориди.

Тугилган кун соҳибасининг асабиям, юрагиям кучисизро эканми, ҳушини ўйқотди. Ўзига келч қиз куёв бўлмишга эшикни кўрсатди.

"БАНАНХЎР"

Уфалик дўйондорлар банаан солинган кутини сим билан тортиб олдётган 17 яшар ўртанинг тутиб олишиди. Унинг қўлини боғлагач дўёнининг ички хонасига судраб киришиди-да, "кутидаги ҳамма банаани есанг яхшилика кўйвомиз", дейиши. Банаанларни бирма-бир пўстини арчиб кечирим сўрагуна ӯгрининг оғзига тикиди. Кейин ҳисоб-китоб қилишди. Ӯри 6,5 кг банаанни тушириби. Кейин хизмат ҳақида сайдан бўлган банаан учун ҳақ талаб қилишди. Лекин, ӯгрининг чўпталлари бўш эканлигини кўргач, барibir милиция қақиришга мажбур бўлишиди.

ПОЛИЦИЯНИ ҮГРИ УРДИ

Париждаги "Полициянинг ўтмишдан ҳозирги кунигача" номли кўргазмани ўмариг, Франг ӯгрилари полицичиликларни роса додга қолдирилди. Туну-кун соқчилик қилаётган полициянинг икки патрули орасидан ўтиб, бинонинг ичкарисига кириб экспонат вазифасини ўтётган курол ва гиёҳанд моддаларини ўтиришди.

АЁЛЛАР ВА ҚОЗИ

Ҳиндистоннинг Музаффарнагар шаҳри судаси Кумарни Ҳиндистон аёллар федерацияси тезда истеъфога чиқишини талааб қилиб чиқдилар. Қози кўпчилик орасида эҳтиётсизлик қилиб "Агар аёлни кимсасиз жойда елгиз учратса ҳар бир эркакда уни зўрлашпиштилиги туғилиши табийий", деб юборган экан.

Хорижий материя газеталари хабарлари асосида тайёрланди

«Оила ва жамият» 41 (164)

Яқинда мамлакатимиз спортчилари Япониянинг Хиросима шаҳрида ўтказилган XII-Осие ўйинларида қатнашиб фахрли бешинчи ўринни олиб қатди. Шу муносабат билан мұхбирикимиз Нормурод Мусомов спорт делегациямизнинг раҳбарларидан бири "Спорт" ҳамда "Ўзбекистон футболи" газеталарининг бош мұхтарри Сафар Остонов билан сұхбатлашды.

— Спортичиларимизнинг айниқса футболчиларимизнинг ҳар бир галаасыдан чексиз қуондым. Делегациямизга Олтин медал берилүши муносабат билан байргомизнинг күтарилиши ҳамда давлат маддиямизнинг янгашидан жуда каттик хаяжонландым. Мустакалигимиз, біз хам бошқалар сингари ясона миллият эканлыгымиз чин юрақдан хис этдим. Ҳайтовор ичимдан, аллаңдан түйгулар ҳам күтарилендек бүлди.

Япония, Корея, Хитой спортичи қызларнинг маҳоратларини күрганимда данийди бизнинг Гулнора, Озода, Нариза

нисбатан ҳурмат, дастурхон атрофида чордона қуриб еки тиззабад үтириш уларда ҳам біздә ҳам деялди бир хил.

Энди иш ҳақлари хусусида гаплашадиган бүлсак, шуни айтишим лозим. Оддий журналист 500-600 миниен олади. Бу 5-6 минг АҚШ доллары демек. Бирок, трамвай билети бир ярим доллар атрофида. Сигареталар эса 5-6 доллар туради. Менга оддий бір дөр керак бўлиб қодди. Аптекадан оддим. Накд 22 доллар турар экан. Бизда эса ўша дорилар ошиб борса, 4-5 сўмга боради.

— Одамларимиз ўтасида "Японлар ойлик иш ҳақынинг учдан бир қисмiga

жихатларини ҳисобга оладиган бўлсак, эгаллаган бешинчи ўринимиз аслида биринчи-иккинчи ўрин билан тенг.

— **Мусобақаларни мамлакат матбуотида кўнгилдагидек ёртиш учун Хиросимага Республикаиздан неча журналист борган эди. Шунингдек, бошқа мамлакатлардан-чи!**

— Ўзбекистон ва Козогистондан бештадан, Туманистондан эса бор йўти битта. Менимча энг кўп журналист Хитой ва Япониядан эди.

— **Япония матбуоти радио ва телевидениесининг ахборот тарқатиш, реклама қилиш услуги қандай даражада экан?**

— Телевидение асосан сиёсат билан шугулланади. Турли мавзулардаги ахборотлар, спорт хабарлари, маданият янгиликлари ҳамда реклама кўрсатувлари асосий дастур ҳисобланади. Шунингдек, дам олишга мўлжалланган кўрсатувлари ҳам анчагина экан. Газета ва журнallari телевидение сингари асосий ётиборини сиёсат билан-боглади.

— **Умуман олганда, Японияда футболга нисбатан муносабат қандай йўлга кўнгилган экан?**

— Уларда ички футболни ташкил қилиш масаласи биздагидан кўра сал пастроқ. Мен Япон журналистларига мамлакатимиздаги мажуд мусобакаларни ташкил қилиш масаласида сўзлаб берганимда үлар хайрон қолгандек елкаларини кисиб кўйди.

— **Биз ҳам гали келганда мамлакатимизда ҳудди Японлар сингари Осиё даражасидаги тури спорт мусобақаларини ўюштирсан**

СУРАТДА С. ОСТОНОВ ўЗ ҲАМКАСЛARI БИЛАН (ЧАПДАН БИРИНЧИ) ЯПОНИЯ, 1994 ЙИЛ.

манманлиқдан тумшуги баланд бўлиб кетмаган. Жаҳон ҳалклари бундай йигитларимизга нафакат мусобақа галиблари сифатида, балки Ўзбекистонликларга хос бўлган хушхулигига ҳам таҳсиллар ўқишиди.

— **Мана сиз XII-Осие ўйинлари баҳона Осиёдаги энг ривожланган мамлакатларнинг спортичилари ҳамда уларнинг қитъамизига эгаллаган ўйинларидан танишиб ўзинингча маълум бир хуносага келдингиз. Шуни ҳисобга олган ҳолда қуйидаги савол устида тўлароқ фикрлашсангиз. Айтинг-чи, Осиё мамлакатларидаги спортичилар ўтасида Ўзбекистонликларнинг бугунги мавжуд қандай баҳолаган бўлардингиз?**

— Биз ушбу мусобақага Хитой, Корея, Японияликларга қараганда иккى-уч баравар кам спорти олиб борган эдик. Бу мамлакатлар мусобақа дастуридаги барча 34 тури бўйича катнашиши. Бизнилар эса бор-йўти 23 хил турда ўзларини синаф кўрдилар. Ҳаттоқи, кўнглини козогистонликлар ҳам 25 тур мусобақада катнашди. Масаланинг аңа шу

унинг кўнгилдагидек ўтишига ишончининг комилми? Бошқа мамлакатларнинг ташриф буюрган делегацияси олдида уялиб қолмаймизми?

— Албатта ўтказак бўлади. Унгача анча меҳнат ҳам килиш зарур. Қатор замонавий спорт иншоатларини кўпайтиришимиз шарт. Мехмон кутишини эса ҳалхимиз ҳар кандай шароитда ҳам ўз ўрнига кўя билади.

— **Япониядаги маҳсулот ва унинг нарх-навоси сизни қониқтиридими? Яқин қарнидошларнинг келирган энг қиммат совғанинг нимадан иборат бўлди?**

— Нарх-наво масаласида юкорида сўрадингиз-ку. Айтайлик бир ишни йўл ҳаракатлари ҳамда тушлик қилиши учун кунинг 50-60 доллар сарфлайди. Сонгага келсак, ўзим бор-йўти иккى ярим долларга биргина тароқ сотиб олдим. Ўзимизнинг хисоблайдиган бўлсак, ўша тароқ Тошкеңтада 25 тийин туради. Турли хил журнallar, кўкракка такиладиган нишонлар ва бошқа эсадиллар харид килим.

Сафар ака, ўмуман олганда, Японияда ўтказилган XII-Осие ўйинлари мусобақаси ҳамда Осиёдаги энг ривожланган мамлакат — Япония сизда қандай таассурот қолдириди?

— Бир умрли таассуротга эга бўлдим. Мен Японияга одий саҳётчи бўлиб эмас, балки журналист, яъни катта тарихий воқеъликнинг иштироқчиси сифатида бордим. Ҳайратларимнинг ҳажоян ҳамда кувончларимнинг ҳамма-ҳаммаси спортичиларимнинг қўлга киригтан ютуқлари билан борглик. Агар сизни ушбу мамлакат шаҳарларининг қанакалиги кизиқтираётган бўлса бу ҳақда мен тўлиқ гаптириб бераломайман. Яхшиси, ўзингиз бориб келганингиз маъқул. Биз борган Хиросима шаҳри иккинчи жаҳон урушининг сўнгига пайтларни атом-бомба порталидан ениб кути бўлганингизни гўззал масканларидан бирига айлантирилган.

— **Сездингизми, бу мамлакат нимаси билан жаҳондаги бошқа давлатлардан яққол ажрабиб туради?**

— Энг аввало ҳалкининг маданийти жижатидан Япония жудаам иғорлашиб кетган. Кўча-кўйда, бозорда, меҳмонхоналарда ўзаро бақиричақиришлар йўқ. Одамлар секин, шоқинсиз гаплашшиди. Трамвай бекатларидан бошлаб пул алмаштирадиган шаҳобчаларгача навбатда уч киши турадими, ўн киши турадими бундан катъий назар ҳаммаси хотиржам, шошилишмайди. Ўзгалирнинг сурбетли билан нафасатиз тикилганини умуман учратмадим. Яна бир нарса 20 кун давомида шаҳар кўчаларидан атиги иккى марта машиналарнинг сигнал берганини ўшилди. Хеч қаҷон кўча харакати қондаларини бузмайди. Давлат Автомобил Назорати ходимларини умуман кўрмадим. Трамвай ҳам автобус ҳам белгиландиган вақтга катъий амал қиласди. Масалан сиз ишхонага тамон катнайдиган автобуснинг ёрталаб соат 8 дан 12 минут ўтганда келишини бўлсангиз бемалол ўша вактда бекатда тураверинг. Ишингизга бир дакида ҳам кечикмасдан етиб борасиз. "Хоҳласам юраман, хоҳласам юрмайман, машинани ўзим истаган йўналишга буриб кетаверам", деган гаплар ўй.

— **Японларнинг биз ўрганишимиз зосим бўлган қандай жиҳатлари бор экан?**

— Менимча биз улардан меҳнатга муносабатни ўрганишимиз керак. Агарда улар шунчалик меҳнатсевар бўлмагандан шундай гўзул шаҳарларни ҳеч қаҷон кура олмасди. Ўз кашғиётлари билан бутун дунё ётиборини ҳам коzonомийдаси. Ватанга нисбатан садоқат ва мухаббат, миллат сифатидаги бирлиқ японларни жаҳондаги энг илор кашлар қаторига кўтарган.

— **Сафарингиз давомида нимадан қувончинингиз-у нигарлардан афсусландингизи**

Бұғынғи дүнени ахборотсыз, жүмладан матбуто, газеталарсыз тасаввур этиб бұлмаслиги барчага айна. Жаҳон хамжамиятига күшилиш сари одим ташлаётган мәмлекатимизда ҳам замонавий ахборот тизимиға ега бўлишига астойдил ҳаракат килинмоқда. Албатта бу борада ривожланган мәмлекатлар тажрибаси асқотиши табий. "Труд"

бонпланниб, газета көлтириб беришларини кутамиш. Агар обуна кампаниясидан кейин ёзилмоқчи бўлсақ, ойнинг 10-кунигача обуна бўлишимиз шарт. Уч ҳафтадан кейин газета ола бошлаймиз.

Япония газетхони нима қиласди? У телефон гўшагини кўтариб, ўз худудидаги матбуто тарқатиш пунктунига, масалан, менга "Асахи" газети керак деб қўнгироқ қиласди. Шу куниек унга ушбу газетанинг кечқурунги нашрни етказишида. Ва ҳар

кўпми? Мамлакатда ўртача ойлик иш ҳақи 35.000 иен. Демак, газетага унинг юздан биридан сал кўпрогини тўлайсиз.

Японияда алоқа хизматининг газета тарқатишга ҳеч қандай дахли йўқ. Бу ерда газетага ўз шартини ўтказадиган якка хўжайн ҳам йўқ. Умуми обуна баҳосини фақат газетанинг ўзи белгилайди. Уни бирорта ҳам газетага тарқатувчинга ўзгартаришига ҳақи йўқ. Белгиланган бэҳо

гадани туманидаги "Иомиури" газетасини тарқатиш пунктларидан бири. Улкан Токиода ушбу газетага хизмат кўрсатадиган бундай пунктларини сони 650 та, улар 1 млн. 650 минг обуначига хизмат қилишади. Хўжайнин жавоб Матсумура ўз мусли билан таниширади. Таҳририят ихарага берган 9 қаватли Биринчи қават хизмат хоналаридан иборат. Колгап 52 хона газета тарқатувчилари учун барча кулайликларга эга етот жой

компьютерга киритилган. Шу ишларнинг ҳаммасини бир киши бошқаради.

Газеталарни таҳлаш ҳамда тарқатиш билан 15-гафар штаддати ходим 10-гафар талаба шуғулланади. Талабалар асосий ходимларнидан иккя баравар кам ҳақ олишида, лекин имтиёзли ёткоҳонага эга, иккя маҳал жуда арzon баҳода овқатланишлари мумкин. Студентлар кўшумча бир кун дам олишида. Лекин улар жуда эрта туришларига тўғри келади: тонти соат 6 гача ҳамма газета мижозларнинг ўйига етказиб берилшишлари. Кейин бирор дарслага жўнаш мумкин. Кечки пайт эса яна бир марта газета тарқатиш керак. Ойнинг охирида обуна пулинг ўйиги олиши зарур. Айтгандек, бунинг учун алоҳида пул тўланади. Бу иш билан газета тарқатмайдиган уй бекалари жон деб шугулланишади.

А. ЁҚУБОВ таржимаси

ЯПОНЛАР ГАЗЕТАНИ ҚАНДАЙ ЎҚИШАДИ?

газетасининг мухбири Николай Кишкян Японияда газетачилик иши қандай ташкил этилганини ўрганиб келиб, ўқувчиларни япон тажрибаси билан танишиди. Ҳамқасбимизнинг маколасида кунчиқар мамлекати газетачилигининг ўзига хос жуда қизикарли жиҳатлари тилга олинган. Бу биз ўзбек газетачилари учун ҳам, сиз азиз муштарийлар учун ҳам, сиз азиз муштарийлар учун ҳам қизикарли бўлса кераси деган нийтда ушбу маколани жузъий қискаришилар билан таржима килиб, ўтиборингизга ҳавола этишига карор килдик.

Японияда 120 та газета чоп этилади. Булардан 5 таси умуммиллий, бизнинг тъбиримиз билан айттанди, марказий газета. Газеталарни ярми ёрталабки ва кечкүрунни нашрларга эга. Эрталабкиларининг кунлик умумий нусхаси – 50 млн. дона, кечкүларини 21 млн. дона. Японияда 124 млн. аҳоли, яни 43 млн. оила яшашини эслатиб ўтамиз. Демак, ҳар бир япон оиласига биттадан кўп газета тўғри келади. Хўш, ушбу газета уммоми газетхонларга қандай етиб боради? Газеталар тиражининг 93 фоззи (бази газеталарда эса 99 фоззи) ўқувчиларнинг уйига олиб бориб берилади. Яъни обуна бўлгандаги сингари. Бироқ, у биздаги обунага мутлақо ўшшамайди.

Биз нима қиласми? Обуна кампанияси эълон қилингача, почтага бориб ўзимиз мазкул топган нашрға ярим йил, бир йилга олдиндан тул тўлаб обуна бўламиз. Кейин йил

куни сонма-сон олиб бориб беришида. Ойнинг охирида газета тарқатувчи унинг уйига ташриф буюради, обуначи унга ўқиган газеталарининг пулини тўлайди. Агар у бундан кейин ҳам газета олиши истаса, обуначи газета тарқатувчи билан ишаси – ҳам олмасдан ўзи расмийлаштиради. Япон обуначиси ой охирида "ўз" уйларини айланаб чиқадиган газета тарқатувчига ойлик обуна пулини тўлайди". Шундай қилиб, газетхон газетани эмас, газета газетхонни қарздор қилиб кўяди. (Албатта, биз бу тажрибани кўллашимизга анча эрта).

Бироқ бу ҳали ҳаммаси эмас, мабодо сиз уйингиздан бир неча кун ёки ҳафтага бирор жойга кетмоқчи бўлсангиз қўнгироқ қилиб, шу вакт мобайнида газета кетирмасликларни илтимос қилишиниз мумкин. Ой охирида эса фақат олган газеталарнинг учунгина пул тўлайсиз. Истаган пайтада обунадан воз кешиш сизнинг ҳуқуқингиз ҳисобланади. Бу ўз навбатида таҳририятларни бир лаҳза башшасмаслика, газетани ҳам кунни қизикарли чиқаришига мажбур қиласди.

Айтгандек, газета тарқатувчи ўқнингинизни кутиб ўтаришмадан ўзи келиб, итифот билан обуна бўлишига таклиф этади. Газета тарқатиш пунктлари газета нусхаси ошганлиги учун таҳририят томонидан рабатлантирилади.

Обуна қанча туради? Япониядаги энг ўрик "Иомиури" газетини олиш учун ойига 3.800 иен тўлаш керак. Обуна баҳоси мамлекатнинг ҳамма ўлкаларида бир хил. Бу озими-

сизга тўғри келмайдими – марҳамат, сиздан бошқа тарқатувчини топишади. Газета тарқатувчи ким? Бу шаҳобча-шаҳобчалардан иборат бир-бiri билан рақобатдаги газета тарқатиш тармодидир. Матбуот тарқатиш уларнинг бош вазифасини ўтайди. Бу ерда 7. мотопил, 20 велосипед бор, газета мижозларга шу уловлар ердамида етказиб берилади. Обуначилар (уларнинг сони уч ярим минг) ҳақидаги барча маълумотлар – манзили, обуна муддати, тўлов хусусидаги маълумотлар

вазифасини ўтайди. Бу ерда 7. мотопил, 20 велосипед бор, газета мижозларга шу уловлар ердамида етказиб берилади. Обуначилар (уларнинг сони уч ярим минг) ҳақидаги барча маълумотлар – манзили, обуна муддати, тўлов

Панжара

СУЛУВ ҚИЗНИНГ СУМКАСИ

Буҳоро темир ўйлек бекатида Ички ишлар ходимларига мурожат қилинг козогистонлик мемон киз: "Ички кун бурун "Алмати" – Нұкис" поездидан кетасеттандида Самарқанд темир ўйлек бекатида сумкамин ўғирлатиб кўйдим. Сумкам-ку майли-я, аммо ичидаги 470 сўм пулумга ачаниялман", деб дардини дастурхонни кидиши.

Ички ишлар ходимлари дарҳол самарқандлик ҳаммаслари билан алоқа болгалир, воже тағисилотлари бўйича ишга киришдилар. Тезкор тадбирлар ва қидирүлардан сўнг сумкасини Самарқандан ўғирлатиб, уни Бухорада турб излаган межом кизнинг кўнгли таскин топдиган бўлди. Чунки козогистонлик сулув кизни доғда колдириб, сумкасини шилиб кетган 18 ўяш йигитча Иштиҳондан топилди

ТУНДАГИ ТАЛОЧИЛИК

Ангрен шаҳридан хонадонлардан бирида кечаси соат 2 ларда тўстўполон бошланди. 46 ёши ногирон аслинг уйига бостириб кирган иккя боскчины унга пизоқ ва ўқотар курол ўқтили юратини "еріб юбаради".

Бечора аёл кўрккандан ёнидаги 150 сўм пулини индамай чикарб берди шунга қарамай талончилар ўйдаги жиҳозларни синдириб кетинди.

Тезкор кўрилган тадбирлар натижасида кечаси ўзиб кирган талончилар ушланди. Ангренлик 25 ёши ўйигт бу номаъзу ишни козогистонлик Андреев деган шериги билан қилган экан.

ТАЛАБАНИНГ ТЕНГДОШИ ЭКАН

Наманганда ештина йигитнинг корин қисмидан ўтириш жароҳат етказилен жасади топиди. Бўз боласдан айрилган ота-она бузлаб қолтичи.

Ички ишлар ходимлари дарҳол унинг кимлигини аниқлайдилар. Сўнгра марҳумининг котилини кидиришга киришилди.

Аниқланишича, йигитнинг умрига зомин бўлган йигит талаба экан. Уз тенгдошини тинчтан талабанинг аввало ўқини тинчидиган бўлди. Колпапларини эса терғовчилар айтишиди.

ОТАСИГА ТИФ ҚАДАГАН ҚИЗ

Кўча-кўйда, айниқса тўйтомошаларда хуен латофатда тенги ўйк қизларни кўриб, уларга фақат яхшилик ва гўзаллик тимсоли сифатида баҳо бергингиз келади. Мана шундай фарзандимол қизлар орасидан ўз онасини ёки талабанинг кўнглини кидиришга киришилди.

Кўнглини кидиришга киришилди, яшни козогистонлик афусулар бўлсизликим, Тошкент шаҳрининг Ҳамза туманидаги хонадонлардан бирида яшовчи 43-шили Солодухин деган шахс ўз кизининг кўлида жон берди.

НАША ТОПИЛДИ

Андижон вилоятининг Избоскан туманинда олиб борилган оператив тадбирлар махалида 30 ёшилини топиди. Йигитнинг ўйдан 6 кило 300 грамм наши топилди.

Наши топилган хонадон соҳибнинг иши юзасидан терғов берилди.

УЧ ОҒАЙНИ ЎГРИЛАР

Тошкент шаҳрининг Яккасарай туманидаги хонадонларнинг биридан "Соня" мусика маркази ва тилла тақиҷоқларни ўғирлаб кетган жинонтилар ушланди.

Хонадонга ўғирликка тушган бу оғайнилар тўқиммачилик комбинати ишчилари экан.

Дарвоже энди бу тўқимачи уч оғаини бирорининг тўкиб топган кинрги иши юзасидан терғов олиб борилади.

"Шум бола" фильм ҳақида гап кетса, албатта биринчи нағватда күз ўнгимизда фильмдаги Коравойнинг сиймоси намоен бўлгади. Коравой ролини артист Абдурайим Абдуваҳобов ўйнаган. Рол шунчалик маҳорат билан ўйнаганки, Абдурайим ака атай "Шум бола" учун түғилгандек, Гафур Ғулом эса "Шум бола"ни Абдурайим ака учун яратгандек. Шунинг учун биз кинони беш марта кўрсан ҳам, ўн марта кўрсан ҳам зерикмаймиз, кўрган сайдин кўргимиз келади.

Филмни томоша қилиб ўзимизнинг болалагимизда қўлган баъзи бир шумликларимизни бир оз бўлса-да күз олдимизга келтирамиз, эса оламиш ва кўнгилнинг қайсиидир бир бурчидаги "Шум бола"га нисбатан яқинликни сезади.

"Шум бола" фильмни кўрганидан сўнг кишида у билан учрашиш орзуси туғ илиши табиий. Биз ҳам шукағанги бир орзуни дилимизга түгисб қўйгандик еса ниҳоят. "Шум бола" билан учрашиб ҳам.

Хозиреги "Шум бола" аввалигисидан унчалик фарқ қўлмайди, фақат унинг бўйи бир оз ўзсанлигини, анча оқариб қолганигина ҳисобга олмагандо, ўша-уша... Салом-аликдан сўнг Абдурайим ака бизни ўзининг хонасига бошлади. Бир пиёла чойдан сўнг сұхбатимизни бошладик.

— Абдурайим ака кейинги пайтларда кўринмай қолдингиз, одамлар сизни "бизнесмен" бўлиб кетган ҳам дейишади?

— Йўғ-э, унчалик эмасдир.

— Шамол бўлмаса дараҳтнинг уни кимнормалмайди-ку?

— Қанака дараҳтлигини ҳам билиш керак-да. Бозорбоп одамлар тургандага бизларга йўл бўлсин. Биз ҳозир отахон театrimиз бўлган "Ҳамза" театрида ишлаймиз. "Какраз" ҳозир ўша бозорбоп спектаклларни саҳналаштираймиз.

— Ўз қандай қилиб артист бўлиб қолгансиз?

— Актёр бўлишини болалигимдан орзу қиласман. Ўн ешиддан бошлаб тенгкўрларим билан Абдулла Набиев драма тўтарегига қатнай бошлаганман. Бизга Мираббос Мирзаҳмадов устозлик қиласар эди. Ўша пайтларда кичик-кичик драматик асарларни саҳналаштирасар эдик.

— Сизни катта-юқичик "Шум бола", "Суюнчи" фильмларидан яхши билишади, айниқса, "Шум бола"дан. Сизни шу фильмга ким таклиф қиласан?

— Биз драма тўтарегига қатниб юрганимизда "Шум бола" фильмни суратга олинаетганлиги ҳақида газетада ўзлон чиқди. Биз ҳам тенгкўрларимиз билан шу жойга бордик. Режиссерлар бизни синаф кўришди, мен синондан ўтдим шекилини, Коравой роли бизга насиб этди.

— "Шум бола" филми сизга нима берди ва сиз "Шум бола"га нима бердингиз?

— "Шум бола"нинг менга берган нарсаси — мени ҳалқа таниди. Мендан олдин "Шум бола" ролини Хайрулла ака Саъдиев ўйнаган. Мен у кишидан кўп нарса ўргандим, устозим десам ҳам янглишмайман. "Шум бола"га нима берганлигимни... Менимча, Гафур Ғулом "Шум бола"га берадиганини бериб бўлган...

— Театрдагилар сизга кўпам ишонинмаса керак?

— Нимага энди?

— "Бир оз ёлғон гапираман", дейсиз-у...

— Ҳа, кинодаги "Шум бола"ни айтаяпсизми? Бояйтдимку, кинода ҳамма нарса бўлиши мумкин.

— Нима, ҳаётда ёлғон гапирамайсизми?

— Энг ёмон кўрганим ёлғон гап. Ҳаётда одам жиддий унчалик бўлмаса ҳам), тўғри сўз, мард бўлиши керак.

— Ўзингизни шундай одамман дей оласизми?

— Албатта, ана ишонмасангиз бирга ишлайдиган дўстларимдан сўранг.

— Ижодий фаолиятнингизни кино санъатидан бошлаган экансиз, ҳозир эса театрда, умуман сиз учун кино санъати қадрлами ёки театр?

— Менимча, бу икки санъатни бир-бирига таққослаб бўлмайди. Иккаласи ҳам ҳар бир актёрдан ўта катта қобилиятни талаб қиласи. Шунинг учун ҳам уларни бир хилда қадрлайман.

— Тугма талант борлигига ишонасизми?

— Албатта ишонаман. Тугма талантим бўлмаганда бу ерларда юрмаган бўлардим. Ижодкор ки-

"ШУМ БОЛА" МЕНИ ТАНИТДИ

шиларнинг талантсиз ижод қилиши, игна билан чуқур қазищадай гап.

— Қанака ролларда ўйнашни кўпроқ ҳуш кўрасиз?

— Ролнинг яхши ёмони бўлмайди. Шундай асарлар бўлса-ки, ўзингининг бор қобилиятнинг ишга солиб, ўзингдан кетиб ўйнасанг. Лекин ҳани ўша "Шум бола"га ўхшаган асарлар...

— Одамлар сизни асқияга ҳам укуви бор дейишади.

— Унчалик Обиддай талантимиз бўлмаса ҳам, Ҳожибайдай талантимиз бор (ҳазил). Онда-сонда дўстларимиз даврасида, тўйларда асқия қилиб турмиз. Бекорга сендан ҳаракат, мендан баракат, деб айтишмаган-ку.

— Ўланганимизиз ёки ҳали ҳам "Суюнчи"даги Назиранинг орқасидан юрибисизми?

— Ўланганим, фақат Назирага эмас. Назира ҳам бахти ҳаёт кечирмоқда, унта фарзанди бор экан. Менинг эса иккита ўғлим ва ҳамма қатори битта хотиним бор. Худога шукр бахтиман.

— Ўда янгамиз сизни нима деб ҷаҳирладар?

— Хотиним Абдурайим ака деб ҷаҳирлади. Фақаттинга дўстларим ҳазиллашиб "Шум бола" деб ҷаҳиршиади.

— Бугун қанака орзулар билан яшайсан?

— Устозларим ҳам, дўстларим ҳам шу театрда, ҳар куни биргамиз, бирга ижод қиласим. Асосий мақсадимиз, орзумиз ҳалқа сидқидилдан хизмат қиласи. Яхши асарлар бўлса мириқиб, терлаб, актёрлар гапи билан айтишада, "чўмилб" ўйнаш. Янги-янги спектакллар устида иш олиб боряпмиз. Яқинда театр артистлари, биргаликда "Шум бола"ни қайта ишлаб, музикали, комедик йўлда янги "Шум бола" шоу-фильмини саҳналаштиридик. Биз театр жамоаси барча театр муҳисларини театримизга таклиф қиласим.

— Абдурайим ака, сұхбатингиз учун раҳмат, барча муҳисларингизномидан сизга ижодий баркамоллик тилаймиз.

Равшан МАҲМУДОВ сұхбатлашди.

Бош мұхаррир:

Абдулоҳим ИРИСБОЙ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Кўлман ОЧИЛ, Жуманазар БЕКНАЗАР,
Дадаҳон ЁҚУБОВ, Фарҳод РЎЗИЕВ,
Мұхаббат ИБОДОВА, Ҳалим САЙИД
(бош мұхаррир ўринбосари), Ботир
ЭРНАЗАР (масъуль котиб)

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Зокир УБАЙДУЛЛАЕВ, Рўзимат САФОЕВ,
Абсолом УСАНОВ, Абдумуталиб РІЗОҚУЛОВ,

Муассис: Ўзбекистон Республикаси болалар жамғармаси.

Газетамиз ҳомийси Ўзбекистон Республикаси Болалар жамғармасининг "Чинор" илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Таҳририят келган ҳатларга ёзма жавоб қайтармайди. Шунингдек, фуқаролар билан ташкилотлар ўртасида восита чилик ҳам қиласиди. Газетамиздан олинган маълумотлар "Оила ва жамият"дан деб кўрсатилиши шарт.

Обуна — 1995

МАНФААТЛИ МАҲСУЛОТ

АНВАР ОБИДЖОН — "ЧЎЛПОН"
НАШРИЕТИ БОШ МУҲАРРИРИ

— Оила ва жамият
ҳақида фикрингиз?

— Эътибор қилган бўлсангиз, газета ҳам маҳсулотга ўхшаган нарса. Яъни, бир истеъмол товарида гапла. Мана ҳозир одамлар тури дўконлар очиб, мижозларнинг ҳожатини чиқармоқда. Сизнинг дўконингиз эса, мана шу газета. Муҳими одамлар бу "дўкон"дан ўз руҳий эҳтиёж жараини кондирмоқда. Газетадаги ранг-баранглар, фикр хилма-хиллиги бунга имкон яратиб беради. Менинг қониқтирилган нарсалар, биринчидан "Етти кун" рукида берилаетган кичкина-кичкина хабарлар. Бир қарашда жуда оддий тувлуган бу хабарлар бутун бир ҳалқнинг характерини очиб беради-да. Иккичидан "Дераза" рукидаги таржималарни кўплар қатори қизиқиб ўқийман. Учинчидан менинг ётиборимни тортган нарса — "Оила"-танишув ўзлонлари. Буни кимдир мусулмончиликка ёт нарса дер. Лекин замонни ҳам хисобда олини керак. Агар газета ўз фолиятини бошлаганидан буен, шу ўзлонлар орқали биргина оила ташкил тобиб, яшаб кеттан бўлслаган, газета ўз номини оқладан бўлди.

Булардан ташкил, тури соҳада ишлайдиган одамлар билан қилинадиган сұхбатлар, фақат марказ хабарларни билан чекланиб қолмасдан, мамлакатнинг энг чекка худудларидан ҳикоя қўлувчи мақолалар газетхонларнинг диккатини тортади. Кўпинча ётибор қиласман, газета саҳифа-саҳифа єшлилар, талабаларга жой беради. Бу яхши. Чунки, улар ўшлар. Уларда нимадир янгилик бор. Янги фикр бор.

Умуман айттандо "Оила ва жамият"ни ўз қукунгалирни топтан, ўз ионини ҳадоллаб ештеп газета деб биламан.

— Қандай таслифларнинг бор?

— Мен шу газетанинг "Сорлом авлод учун" мавзуида баҳс олиб боринини истардим. Анни, ошкорда фикрлар айтилса, тури одамларнинг бу борадаги фикрлари урнагиси. "Бодалар уйи" муммалори, уни одамларга яқинлаштириш ўйлида сұхбатлар, мақолалар ўқишина ҳохладим.

Мактабларда физкультура дарсини спорт дарсига айлантириш лозим. Ҳар бир мактабда албатта курашнинг бир турли ўғил болалар учун ўргатилиши шарт. Қизларга ҳам спортини майян бир тури ўргатилиши керак. Газета шу масалага ва ўзининг кўп соилини ўқувчиларни назарда тутиб ҳуқуқшуносликка ётибор бермоги керак. Одамларнинг қандай ҳуқуқ вожа бўйи борадиганларни кечирсанда кимни кечирсанда мақолалар ўзлон қилинса, яхши бўларди.

— Тизлакларнингиз?

— Муштариликларнинг газетага бўлган хурмати сизларга кетта маъсулдиги юклайди. Шу хурматни сақланылар. Аслида, коммерсија "уріб" кетмай, шунчалик газета чиқармоқлик ҳам ватаннапарварлид.

“Оила ва жамият” — янги авлодни шу куртингиз ҳақида ётаси қилиб тарбияловчи, эл учун манфаатли газета бўлиб ҳолиси, илойим!

— Раҳмат! Айтганингиз келсин.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ:

700078, Мустақиллик майдони, 5-бино. З-қават

Телефон: 39-43-95

Алижон САФАРОВ навбатчилик қилди

Обуна индекси -64654

Рўйхатга олиш №33

Буюртма №Г-1207. 19194 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди. Формати А-3, ҳажми, 2 босма табоъ.

1 2 3 4 5 6